

Előfizetési ár:

Vidéken: Helyitt:
Évnyegyre 2 f. 50 kr. Évnyegyre 2 f. 24 kr.
Félévre . . . 5 f. 40 kr. Félévre . . . 4 f. 48 kr.
Eladáskor egyes számonként nincs.

HETILAP.

Hirdetések és magánviták:

Hirdetések és magánvitákhoz minden ízbeni
tájk négy hasábos gar- beiktatásnál még 10 pkr.
mond sora 3 p. kr., a belyegdíj számítandó.

Az iparvilág, tudomány, művészet és szépirodalom köréből.

E lap szellemi és anyagi ügyeit illető minden levél
a SZERKESZTŐSÉG-hez czimzandó.

Bérmertelen leveleket csupán rendes levelezőinkől
fogadunk el.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Megjelen e lap jelen ívnyi alakjában minden szerdán
és szombaton délelőn.

Tartalom:

Margit-gyár. *Alamor.* — A tavaszi fagy, ennek ártalmi s elhárítása módja. — A dunai fejedelemségek s szomszéd tartományai. (Táj- és népi-ismertetés) *Pataki F.* — Új szerkesztési ágyuk. — Levelezés: N. Szeben. Szászrégen. — Hírfűzér. — Hirdetések.

Margit-gyár aug. 9.

A közönség legnagyobb része a fennirt helyet nevérol sem fogja ismerni még, mely kisdied csecsemőként csak most jöve a világra, de születése perczeiben már megérdemli, hogy a hon, mely az ipar és szorgalom mezején egy szép reményekkel kecsegtető tényezővel szaporodott, felőle nem mint magány-cseményről, mely a közönséget alig érdekelhetné, de mint közérdekű tényről, mely minden honfiuban örvendetes érzést gerjeszt, értesüljön.

És valóban, ha hazánkban, hol valljuk be, a természetnek pazar kincsei mellett — melőve ez uhal minden ide vonatkozható s mentesül felhozható politikai fessegetést — industrialis tekintetben nem sok kielégítő jelenségre találunk, hol az ipar és szorgalom mezején a természetnél kevésbé áramaradásuk által mondó minden lépés, minden vállalat, mely az anyagi jólét emelésére van irányozva, mely a nemzet fiaiban rejli industrialis erő- s tevékenységről tesz tanubizonyságot, annál nagyobb figyelmet érdemel, minél töretlenebb a pályá, melyre nálunk a vállalkozónak el kell magát határoznia.

És ha valahol szükséges, hogy a nemzet az ipart és szorgalmat felkarolva, tevékenységét azoknak tágtérj mezején teljes erővel kifejtse, ugy azt nálunk kell leginkább megragadni, és ez eddig kevésbé cultivált térre föl kell lépünk, ha nem azon dicsőségi özlönből is, hogy elvégre az industrialis nemzetek közé soroljon a világ, hanem azért hogy az idők viharai által megrongált vagyoni állásunk csorbáit némiképp helyre üssük.

Uj idők új eszméket teremtenek, új szükségeket idéznek elő, melyekhez az embernek alkalmazkodni kell, következésképp munkakodási tere is azok szerint változik főleg az anyagi életet illető kérdésekben, mit megjegyezni kérek, mert az élet kényszerítéséből kiragadt feunehbi szavaimat nem akarnám oda magyaráztatni, mintha az agynak nemes és dicsó elveit, a szívnek szent érzéseit is az időnek változókonny szeszélye szerint változtatni helyeselném.

A politikai rázkodások, melyek nem oly régen Európában átvonultak, egy nemzetnél sem hagytak hátra oly bánatgazdag emléket, mint nálunk, azoknak következtében a nemzet vagyoni állása sehol sem kapott oly érzékeny csapást, mint Erdélyben, és ezért kell, hogy itt az industrialis kettőzött erővel felkaroljuk, hogy veszteségeink szomorú romjait ne nézzük összetett kezekkel, zúgolódva, vagy bánatdultán, hanem testünk és lelkünk rugékonyságát munkára fordítsuk, ennek ösztönét hazánkfiában fölébresszük. — mert egy nemzet sem veszül még el, mely apathiába nem süllyedt — és közös erővel arra törekedjünk,

hogy az eltemetett fényes multaknak keserű reminiscentiáit a szorgalom- s iparnak nem kevésbé gyönyörű vigaszával enyhítsük, mert sem magány, sem közérdekben nem tehetünk üdvösebbet, mintha tevékenységünkkel azon térre lépünk, melyen ha minél több erő s ösztön összpontosul, nem csak magán érdekeinken lendítünk, hanem hazánk felvirágzásán is működünk.

Ertelmiség és mivelttségben rejlik ugyan valamely nemzetnek morális ereje, de hogy erre és a hon virágzó állapotára anyagi jólét is szükséges, minek az ipar és szorgalom mulhatlan kelleke, a nemzetek történelme tanúsítja.

Ezekből kiindulva mindenki, ki a hazában fejlődő ipart és szorgalmat meleg részvétellel kíséri, örömmel fogja olvasni a hirt, mely Erdélyben e gazdag és mégis gyárszük hazában egy oly nagyszerű üvegyárnak létrejöttét tudatja, mely nem csak izlés és külcsin, hanem belső elrendezés és felszerelés tekintetében bármely külföldi gyárak mellett megállhat.

E gyár az, melynek neve soraim homlokán áll, s melynek keresztelését a tulajdonos, Mikes Benedek gróf tegnap egy néhány urbólgy által ekesített vendégkörben ünnepelte.

Fekszik e gyár Erdélynek kelet és dél közötti szélső határán, az oláhországi határ örvonal tözsomszedságában, a Bodza-folyam regényes mentében, a tulajdonos grófnak roppant terjedelmű krásznai havasbirtokán.

Ha a havasi pásztor, vagy egy szenvedélyes vadász csak egy év előtt is a Sztás-, Zabrató- és Krasznának a Bodza rohanó patakával végig öntözött szük völgy szorulatain járaltan ösvényeken, sziklák közt botorkázva végig haladt, és elérve nagy fáradtan egy szabadabb tért, melyet a rengeteg erdővel borított hegyek, a kanyargó Bodzába ömlő nagy és kis Kraszna pataki, a havasi virákokkal ekesített mező vadregényes szépségű varázsolnak, alig merte volna álmolni is, hogy egy év mulva e lakatlan pusztaságot, a természetnek e szent magányát emberi zaj, az ipar és szorgalom zsihongása, izléssel emelt épületek és egy kisdied harang csengése váltják fel.

A tulajdonos gróf, kit nem csak az idő, de saját eszméi barátokoztattak meg a gyárnokság gondolatával, ki igen helyesen felfogva, hogy mostani viszonyaink között a hazafinak tevékenysége csak industrialis téren foroghat, mi által nem csak saját érdekeit mozditja elő, de honának is tesz szolgálatot, elhatározta a szó szoros értelmében gyárnok lenni, és fáradhatlan tevékenységének sikerült egy év alatt e vadszépű helyet egy igen kellemes gyári coloniává átvarázsolni.

Mielőtt a gyárt részletesen leírnám, megkemlitenem, hogy a fenn említett völgyzoru- lalon, mely eddig járaltan volt, s egy mföldnyi hosszú, kikövezett s kavicsolt út vezet majd egészen a gyárig, mi már magában óriási munkába került, miután a Bodza mentében százados fákat kivágni, sziklákat metszeni, s töltéseket készíteni szükséges volt.

Es itt lehetlen hódoló méltánylaltal meg nem említenem a magas kormányt, mely a nemzeti ipar és szorgalom iránti pártolásának

szép bizonyítékát adá, midőn a tulajdonos gróf folyamodására nem csak a gyár építését megengedé, de a gyárba vezető utvonalak egészen újból elkészítését elrendelé.

A gyár és hozzá tartozó épületek száma összesen 16-ra megy, mely a gyáron, kavics- törő malmon, raktáron kívül részint a tulajdonos gróf, részint a gyári tisztviselők s munkások lakásaiul szolgálnak, s külsőleg is elég csinnal építvek. Ezekon kívül vannak még fűrészmalmok, istálló, hamuzsír-fűző, még hogy midőn a regényes völgyzoruulat egyszerűen megtáglul, és a félkörben kanyaruló Bodza-folyam s túl az óriás hűkkökkel horított, heglánczolatall szegett térség megnyílik, egy csinos kis telepítvényre bukkanunk, mely a havasok magányában a szemléltő kellemesen meglepi.

A főépület vagyis a gyár mint egy korona közepén foglal helyett, magassága s nagyságával a többiek közül kiemelkedik, és nem csak a felületes vizsgáló, de főleg szakértő egyes részleteit a legnagyobb érdekek szemlélné. Kemenczéje kilencz fazekat foglal magában, melyek mindegyikénél három munkás foglalkozik, kiknek sürgése forgása, kivált éjszaka a legérdekesebb látványok egyike. Emeli az érdekességet az épület bel- sejébe alkalmazott emeletnek karzata, melyről a munkások hemzsegését a legkényelmesebben lehet szemlélni. De főleg a fedézet szerkezete megérdemli a részletes megtekintést, mely valóban remeknek mondható; ugy szinte a gyáron keresztül vonuló oszlop nélküli fahíd, melyen a fűtéshez szükséges faszekerek szállítható s csupán kötésekk által fenntartva függ a levegőben, melynek valamint a fedézet szerkezetének alig hiszem, hogy párja legyen Erdélyben.

Mechanismus tekintetében nagyobb figyelmet érdemel azon épület, melyben a kavics- törők együtt vannak, és oly remek készülettel szerkezve, hogy egy a Kraszna patakából le- csapott csatorna az épületől néhány lépésnyire kétfelé osztva, az egyik fele 40 fontnyi viz-sulyával hajt 10 kavics-törő kalapácsot, melynek összes terhe 14 mázsa, és ezen felül az első emeletben 8 metsző mihelyt, a másik fele ugyancsak 40 fontnyi vizsulyával hajt egy másik kerekét, mely földszint 4 föld- törőt és 8 metsző-mühelyt forgathat. Az innét lebecsoltott felesleges viz alig néhány lépésnyire hajt egy fűrészt és egy őrlőmalomot. A valóban remek szerkezetű malom mechanismusa hamburgi ácsok kézműve, kik oly parányi vizsulyal aránylagosan oly roppant terhet hoztak mozgásba. Jelenleg ugyan csak 8 metszőkő fog használatni, miutan kezdetben nem számíthatni annyi kelendőségre, mennyit nyolczkő meg ne bírna.

Csak oly fáradhatlan és tevékeny szem- lemnek, mint a tulajdonos gróf, sikerülhetett alig egy év alatt ennyit és oly ügyesen elő- teremteni, ki midőn e nagyszerű gyárt építé, nem csak saját érdekeit tartotta szeméi előtt, de az ipar, és szorgalom mezején hazáját is gazdagítá egy jelentékeny tényezővel, mert gyárának legügyesebben választott személy- zete képes a külföld készítményeivel verse- nyezhető üveget előállítani, és csak a hazafi- aktól függ, hogy a honit a külföldi elejébe

téve, pártoló részvételeikkel oly helyzetbe te-
gyék, hogy gyárát minél inkább tökéletesíthesse.

A gyár megnyitásának, s illetőleg keresztelésének ünnepélye tegnap tartott meg, és a kicsi de válogatott s kedves vendégkör, hova magamat is számíthatni szerencsés valék, bizonyosan velem együtt meglehetősen távozott a regényes Kraszna völgyéből, melyet az industria méla csendéből nem csak felelevenített, de hazánk első gyárhelyeinek egyikévé varázsolta.

Be árom soraimat azon hazafiai meleg o-
hajtasommal, hogy a Margitgyár virágoz, és tulajdonosa fáradságaiért meg legyen jutalmazva!
A lam or.

A tavaszi fagy, ennek ártalmai, s elhárítási módja.

Minden, ki kertmiveléssel és szántásve-
téssel foglalkozik, tudja, hogy a tavaszi fagy gyakran mennyi kárt okoz, s innen magyarázható, miért retteg a koránti vidám tavaszi napokra következő éjjelektől akár kertész, akár csak szenvedélyből gazdaskodó legyen az, ki növény-tenyésztéssel foglalkozik. Leghamarabb állanak elő ezen fagyok, s legártalmasabbak akkor, midőn a tél utolsó, s a tavasz első napjai tiszták s melegek, mivel az, a növény nevékedését siettet, virágait kicsalja, azokat, mint a növény leggyengébb részeit megsérti.

Reményeinket rendszerint csak egy, vagy csak néhány éj teszi semmivé. Ma a hideg néhány fokkal a fagypontra alól esik, vagy ha csak a fagypontra éri is el, a gyenge növény virágainak és csiréinek halálát okozza.

A fagy akkor áll elő leghamarabb, ha csendes és igen tiszta nap volt, ha keleti, észak-keleti, északi, vagy észak-nyugati szél fútt, s a szél mellett az ég fellegtelen tiszta marad. Azonban ha ilyenkor éjjel után befellegzik, vagy köd ereszkedik, a hideg nem növekedhetik annyira, hogy a növényekben kárt tehessen; ha mindjárt egy kevésse megfagyana is, a növényeknek nem annyira ártalmas, ha a fellegek szét nem oszolnak, mert azok a napsugárakat elfojtják s nem engedik, hogy azok a növényt fölegessék s leforrázzák.

Az a kérdés, hogy ilyenkor a fagyást meggátolhatjuk-e, vagy ha már megtörtént, miként teherjük ártalmatlanná, vagy annak ártalmait szelidíthetjük-e?

Az első kérdésre feltétlenül igennel nem felelhetünk, mivel physikai nehézségek állnak utunkba, miket nem változtathatunk. Tudjuk ugyan is, hogy a lég a napnak visszavert sugárát által felmelegül, hogy a visszavert sugárak tiszta, világos időben sokkal gyorsabban munkálódnak, mint felleges időben, mikor annyi erők az évek azon részében nem lehet, hogy a levegő roppant hidegségét annyira fölmelegíthessék, hogy a levegő mérséklete a fagypontra le ne essék, s hogy a meleg lég sokkal könnyebb, mint a hideg, minél fogva az felemelkedik, a hideg pedig leesik. Ha tehát a föld kevés melegét tüzzel akarnók pótolni, úgy a dolgot csak rosszabbá tennők, még pedig hasonló physikai okból, ugyan is a tűz felfelé szembetűnő légvonalt okozna, s az által a felső régióban rejlő hideget még gyorsabban lehuzná.

Minthogy tehát az első vagy akadályozó mód nem áll hatalmunkba, csak a második kérdésre kell szorítkoznunk, t. i. a fagyás által okozott kárt miként hárinthatjuk el, vagy ártalmát miként gyöngíthetjük meg. Az eszközök, miket e célra fordítunk, az első feltételt is elősegítik, mivel azon tulajdonsággal is bírnak, hogy a föld melegének hirteleni kirohanását meggátolják, s egyszersmind a megfagyott növényről a nap melegét is elhárítják, míg a lég alsó rétege lassanként megnyúl s egyenlően fölmelegszik. Legjobb hárintó eszköz a füst, csendes időben nem emelkedik magasra, hanem a lég alsó rétegeiben, mint a köd szerteoszlik, így lenyomulva, a

föld felszálló melegét magába veszi, s nem engedi, hogy a felette s alatta lévő légréteg igen meghűljön. Ha a nap tisztában kél fel, sugárjai akadálytalanul, s egyenesen nem érint-
hetik a földet, tehát a föld, vagy tulajdonké-
p a füst feletti légréteget annál hamarabb meg-
melegítik, s e szerint az alsó légrétegekben rejlő kevés meleg elrepülését meggátolja. A növény körül lévő légréteg fölmelegedése oly csendesen esik, s a kisebb vagy nagyobb mértékben megfagyott növény oly lassan enged ki, hogy az, a benne rejlő munkás életerő mozdulatával egyenlő menetet tart.

Azon vidékeken, mik természetü fekvés-
seknél fogva a tavaszi fagnak kitétetve, vagy oly tavaszi időben, mikor a fagy könnyen tör-
ténhetik, jó az előforduló jeleneteket kitalálni, hogy a dolgot serényen végrehajthassuk. Minden lassan égő szűrn, s lassan füstölő anyag igen jó e célra. Azokat 30-40 lépésnyi tá-
volságban apró csomókba kell rakni, hogy az anyagok hamar el ne éghessenek szeméttel vagy gyeppel kell behinteni, vízzel locsolni nem jó.

Ha veszélytel fenyegető éjek következ-
nek, s állnak be, gondosan örködni kell, s künn a szabadban felfüggesztett hőmérőre figyel-
mezni. Ha éjeli 10 óra felé a 0-n feljül 3-4 fokot mutat, s ha reggel felé az ég tiszta, a füstölő anyagokat, mielőtt a hőmérő a fagy-
pontot elérné, meg kell gyújtani. Ha a hideg nagyobbodik, virradta után is még sok ideig kell füstölni, hogy a napsugár káros behatá-
sa akadályozódjék. Ha a lég egészen csendes a halmocskákat egyenlően kell elosztani, hogy az által a füst is egyenlően terjesztessék el. De ha szél fú, a halmokat azon oldalra kell helyezni, merről a szél fú, hogy a füst a meg-
védendő tér felé hajtódjék.

Volt idő, mikor a füstölést, kivált bor-
termő helyeken kormányzilag is parancsolták, de teljesítésbe nem igen vették. Ez azért történt, hogy nem alkalmas időben, s nem ele-
gendő mértékben esett a füstölés, mert ott, hol pontosan s idejében történik, annak hasznait tagadni nem lehet. A physikai törvények-
kel kevésbé ismeretes nép gyakran mohón ragad meg valamely eszközt, de ha hibás alkalmazása miatt, nem annak hasznáról, hanem saját hibája következtében az ellenkezőről győződik meg, félbehagyja a nélkül, hogy további kísérleteket tenne.

A füst legfőbb alkotórészeit tekintve, nem egyéb ködnél, t. i. a meleg által feloldott vizenyös részek, mik könnyűségeknél fog-
va fennlebegnek. A ködnek hideg éjek utáni hasznos befolyásáról mindenki meg van győ-
ződve, miért kellene hát a füst jótékony mun-
káját elvitatni? Hogy ezen hatást egyenlővé lehessen tenni azzal, mit a köd okoz, csak az szükséges, hogy a füst oly vastagon és tar-
tósan terjedjen el mint a köd.

Egyes növényeket, ágyásokat, vagy ki-
sebb darab földeket a hirtelen beálló fagyolt gyékény, posztó, szalma s egyéb afféle borítékkal meg lehet oltalmazni. Mikor a fagy hir-
telen s váratlanul beáll, s a növényeket előre beborítani nem lehet, a növényeket nap fel-
jött előtt, míg a fagyott növényekre süthetne, be kell borongatni; azonban ez esetben a borítékok tanácsosabb egész nap a növények fel-
lett hagyni, mint korán levenni.

Egy más eszköz, a már beállott fagy el-
len az, ha a fagyott növényeket hideg vízzel leöntözzük. Ennek azon pillanatban kell tör-
ténni, mikor a fagyott növény már kezd ki-
engedni; ha korántabb történik, a víz a nö-
vényre fagy, s még jobban elrontja, ha pedig később, akkor semmit sem használ.

A dunai fejedelemségek s szomszéd tartományai.

(Táj- és népméretetés.)

(Vége.)

Erősségei sem Moldovának, sem Oláh-
országnak nincsenek többé, miután azokat az oroszok földig leronták.

A földmivelés itt csak bölcsőjében van. A mezei jószágok oly nagyok, hogy csak egy részük miveltetik, a földtulajdonosok azokra csak parasztaik munkáját fordítják, a jobbágyoknak nincs tulajdonké-
p birtokuk, szolgálattéleikért csak használatra adatik nekik a föld; trágáról szó sincs, mert a föld gazda-
gon terem. A földmiveléshez tartozó eszközök tökéletlenek, a szekerek vasolatlanok; a gazdasági épületeket nem ismerik, a szalmát általában eldobják. A kertmivelés még jobban el van hanyagolva, szintugy a szőlőtermesz-
tés, mind a mellett is hogy a szőlő jól tenyészik és a drágosáni bor Oláhországban becses. Az ipar még hátrább áll mint a föld-
mivelés. Kézművekről szó sincs. A kereskedés kirekesztőleg az örmények és görögök kezében van. A rendes pénz a forgalomban austriai arany és huszas orosz rubel s néhány török arany-pérez; a rendes pénzláb 100-tól 12, a törvényes 10. Az élelmiszerek ára rendesen mérsékelt; egy ló rendes ára 4 arany. A dunahajózás nagy járművek által üzetik, melyek 140 láb hosszúak, 5 láb mélyek s 6000 mázsát bírnak el; a bécsi gőzhajótársaság 1834-ben csak Orsováig terjeszkedett, 1836-ban már Konstantinápolyig és Trebiondsig.

Moldova, mely 48 mföld hosszú s 22 mföld széles 40 várost 2016 falut foglal magában. Felső és alsó Moldovára osztják; az első 6, a második 7 kerületre osztik; minden kerület feje egy isprávník, kerületi főnök, ki mellé van adva egy kerületi adószedő, sámis; minden kerületben van egy 1-ső biztosságú törvényszék, 2 bíróval s 1 elnökkel, s egy békebíró, mely áll a papból s két falu öregéből. Moldova fegyverei ereje állott a béke idején 1200 emberből, azaz 800 gyalog, 150 lándzsa vivő s 250 aknász. Moldova nevezetesebb városai a következők: Jassi a főváros 70,000 lakossal, Galacz Moldova kikötője, a Duna mellett jelentékeny kereskedéssel s 32,000 lakossal, Botusán 25,000, Ruérzo 12,000.

Oláhország, egy a Duna és a Carpaton által bezárt terület, félkörben fekszik, 64 mföld területtel, félkörben fekszik, s 32 mföld széles; a változó égél a Dunamocsárók ki-
göngyölgésével vegyülve oláhégéljű hideglelét szokott előidézni, melyben az idegenek sokan szoktak szenvedni. A föld oly termékeny, hogy a búza rendszeren 20, a rozs 30, és az árpa 300 magot ad; ép oly gazdagon van a föld bor, gyümölcs és dohánynyal megáldva; van bűdösöke, kősoja és kőszene. Nagy Oláhország 14, kis Oláhország 5 kerületre osztik; a nevezetesebb városok Bukaresten kívül, mely már le volt írva e lapok hasábjain, Braila, Oláhthon legnevezetesebb kikötője, a Duna mellett 30,000 lakossal, Tergovist, egykori főváros 32,000, most 5000 lakóval, Krajova a Sytlól nem messze 24,000 lakossal. Ez utolsó, mivel itt laknak a leggazdagabb boérok, virágoz tehetős város, de ép oly rendetlenül építve mint a többiek.

Az anyagi élet a bennszülöttekre nézve jó, kevésbé az idegeneknek. Az angolok, kik legtöbb idegen országot ismernek, a fejedelemiségeket barbar földnek mondják. A francziók örülnek, hogy az előkelők társalgási nyelve a francia és hogy a párisi divatot követik. A ki csupán az aristocrazia szavadalmainak szigorú fenntartásában találja fel az állam boldogságát, itt elragadtatásba fog jóni, mert a földesur itt mindig könyörtelen van jobbágyának, csak a bojár bir politikai jogokkal, s általában nincs közép rend. Az értelmesebb azonban fájlatni fogja, hogy az emberiség jogai itt még mindig nem tudtak érvényre emelkedni, s a földesuri hatalom egészen a bojárok kényének van alávetve.

A moldvai oláhoknak szomszédjai min-
felől leginkább szlávok, délnyugatra laknak az egykor nagy Szerbthon népei, horvátok, bosniaiak, montenegroiak, herzogovinaiak és szerbek. Délkeletre a bolgárok, az utóbbiak 4 1/2 millió

ve minden téglacsűrökben egyenlő mértékű téglát kell készíteni, és pedig olyant, a mely 12 hüvelyk hosszú, 6 hüvelyk széles és két s fél hüvelyk vastag legyen; továbbá szigorúan megtagadja e rendelet a téglák jól kiégetését is.

* Az Ö cs. kir. apostoli Felségétől közelebből 10 évre alapított hatodik kereskedelmi ösztöndíjra a pályázati határidő sept. 15-ke. Pályázni olyanoknak lehet, a kik magukat polgári építésznek akarják kiképezni Erdély részére, s vagy 8 gymnasiális osztály vagy a felsőbb reáltanoda osztályait végezték. Az ösztöndíj 200 pft.

* Püspök ur ó nmlga ajánlatára a m. okt. ügyi ministerium megengedte, hogy az erdélyi kath. gymnasiomokban a tanév sept. elseje helyett october 1-n vegye kezdetét, minthogy több iskolaépületen sürgős javításokat kell tenni.

— Az oktatásügyi ministerium a gymnasiomok igazgatóit felszólítja, hogy a latin oktatásban nagyobb sikerre törekedjenek.

— Egy külföldi lap leírását közli egy oly eszköznek, a melyvel minden számítás nélkül megmérhető, mennyi erővel húz valamely marha. Ez eszköz annyira egyszerű, hogy minden falusi kovács megkészheti s a lig kerül 12 pftba.

— Ney F. Nagy Ignác összes művei egybeszerkesztésével foglalkozik, melyek elhunyt írónk özvegye javára egy csomóban fognak megjelenni.

— A m. oktatásügyi ministerium a bécsi cs. kir. gazdasági egylet kérelmére felszólítja a falusi iskolamestereket, hogy a méhészetet, ha csak lehet, maguk is üzzék s ar a másokat is ösztönözzenek.

— Oláhország jelenleg a többi közt vasban szenved nagy hiányt; néhol különös partfogoltság szükséges, hogy az ember csak egy patkót is kapjon. S e baj, tartani fog alkalmasint a harcz végéig, mert azelőtt mehezen lesz újból megengedve a vas bevitel.

— A jesuita atyák Posenban zárdát akarnak alapítani, s e végre 70,000 fton már házat is vettek.

— Varsóból írják, hogy Lengyelországban a legszebb termés van.

— A bécsi kereskedelmi körökben úgy hiszik, hogy az új keresk. és ipartörvény szeptemberben életbe fog lépni.

— Párisban, Londonban, Amsterdamban és Konstantinápolyban 100 millió frtnál többet irtak alá az új kölcsönre.

— Navarinnál 1827-ben, a mint tudjuk, csaknem az egész török-egyiptomi flotta megsemmisült, s ezek közt az admiralmajával több millió piaster merült a tenger alá. E hajók romjai közül a megmenthető kibavárlására egy társulat alakult, a mely közelebből hozzá kezd a munkához, s igéri, hogy 1858-ig készen lesz azzal.

— A bélyegpapir helyett octoberben használatba lépő bélyegjegyekről egy igen gyakorlati utasítás jelent meg.

— Az utolsó kimutatások szerent jelenleg 22 társulat foglalkozik a Tisza szabályozásával.

— A közelebb közeleendő hirdelmények közt van a jövő évre szóló adóvetési nyilatparancs is. Hallomás szerent az adókövetés hasonló lesz a jelenévihez.

— Egy berlini gépész az aust. kormánytól kiváltságot kért házfedelek készítésére egy nevezett kőpapirból.

— A közelebből Bécsből indult gőzös minden akadály nélkül ért Zsurzsuba. Bécsbe sok budapesti kereskedő érkezett s tetemes megrendeléseket tettek. Az oroszok kivonulása Oláhországból általában igen élénk forgalmat okoz a kereskedelmi világban. Nevezetes, hogy ez első utat a Dunán „Árpád“ nevű gőzös tette.

— Magyarországon felsőbb rendelt kövekeztében más koronaországok példájára új erdőterképeket fognak készíteni, a melyek pontos átnézetet nyújtsanak az erdőkről, azok kezeléséről s a levágható fákról.

— Az angol kormány közelebből kísérleteket tétet antimoniumból készült ágyugolyókkal. Ez ércz ha kőhöz vagy fához ütődik ezer darabra pattog s oly rombolást tesz az ellenségnek mint a kartécstüz.

— Lászlóné, de Cau Mari, a jeles népművészes több évi távollét után külföldről Pestre érkezett s közelebből a nemzeti színpadon fel fog lépni.

* Necrolog. M. Váshelyről a következő gyász hirt vettük: „Reformatus püspök és kir. tanácsos Antal János folyó augusztus hó 12-kén délutáni 3 órakor, hazájának, egyháznak s általában a közjónak szentelt munkás élete 88-dik évében öt környezett számos családja köréből kiragadtatva egy jobb életre átszenderült.“

Agio. Bécs aug. 14-kén: arany 24; ezüst 20 1/2.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(447) (1-3)
Hirdetmény.

A maros-portusi hajó-építésekhez következő vas-szerek szükségeltetnek:
30,000 darab nagy fenékszeg,
100,000 „ kis „
900,000 „ kapocs. „
Ezek felett a maros-portusi szállító hivatalban f. évi sept. 12-kén árlejtés fog tartani.
A felkiáltási ár
100 dar. nagy fenékszegért 3 f. — kr.
100 „ kis „ 2 „ 24 „
1000 „ hajókapocsért 2 „ 9 „
A fennirt mennyiség
1/2-dát f. évi october utolsó napjáig,
1/3-dát f. évi decemb. „ „ és
1/6-dát 1855 februar „ „
hé kell szállítani.
A szóbeli árlejtés előtt elfogadtnak trásheli ajánlatok is, melyek 5% bántépénzzel kell hogy ellátva legyenek.
A fennebirt vas-szerekből példányokat láthatni az itteni ersz. pénzügyi gazdánál s a m. portusi szállító hivatalnál.
Az erd. cs. kir. orsz. pénzügyigazgatóságtól.
Szében aug. 9-kén 1854.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(440) (2-3)
Kühbacher Ferencz
törvényszerű, erdélyi ügyvédnek nevezetvén ki Dézsen, irodáját folyó hó 5-kén megnyitotta.

(448)

Seidlitz-por,
melynek valódiságáért kezeség vállalatik,
folytonosan kapható
a **WOLFF testvérek gyógyszerárában**
egy pengő forintjával.

E gyógyszerárba gyakranoknak kerestetik egy olyan ifju, a ki az algymnasiumot végezte s a német nyelvben jártas.

(442)

5306 (2-2)
Arverési Hirdetmény.

M. Váshely sz. kir. város részéről köztudatra juttatik: miként ezen városi községnek a) pálinka árulási. b) hidvámveteli joga és c) vámoshid melletti fogadója — ehhez kötött borárulási-joggal, idei september 21-én a vámos tisztii házánál tartandó nyilvános árverés utján ez évi november 1-től 1859-ik évi october utolsó napjáig terjedendő időszakra haszonbérbe fog adatni. — Árverezők a felkiáltandó öszveg tizedét bántépénzzel letenni köteleztetvén, azt csak is az árverés bévégezése után kapandják vissza. — Egyezményi föltételek az árverés előtt, a jegyzői irodában megtekinthetők.
M. Váshelyi tanács üléséből 1854. augusztus 12-én.

(445)

Figyelmeztetés!
Alólírtok közelebből érkezett friss **gleichenbergi, püllnai, előpataki s túri gyógyviz;** a **sztojkaik** minden pillanatban érkezendők.
Ajánlom továbbá finom kávé, cukor, thea, többféle bor és a fűszerkereskedéshez tartozó minden egyikeimet a legjutányosabb árért.
Kolozsvárt
SCHÜTZ KÁROLY,
fűszerkereskedő.
(439) (2-3)
Könyvtár-szegédeknek!
Tilsch János könyvkereskedésbe Kolozsvárt szükségeltetik egy alkalmas **ügyvezető.**
(438) (2-3)
Egy csinos üveges-hintó
külső lépcsővel és utazó börrönddel ellátva, eladó. — Értekezni lehet Korbuly Gergely ur' a Remetéhez címzett boltjában.

(444)

(1-3)
Stájer fűnedv
mellbetegeknek.

Grác és Bécs városok legügyesebb orvosaik meggyőződése s igazolásaik szerint ezen mellnedv a jelenben meglepőleg tüntette ki jótékony hatását különösen a köhögés, nátha, hurut, torok- és mell-fájásban; úgy hogy sokaknak szükségül vált, és azoknak tulajdon nyilatkozataik szerint csupán ezen szernek köszönhetik a nyugalmasb éjeleiket s betegségeik javulását.

Nagyon ajánlható ezen nedv utazóknak. Kellemes íze miatt nem csak gyermekeknek hasznos, hanem korosabbaknak, kivált tudó betegeknek enyhülést szerez, s főleg rekedtség ellen ajánlható.
Meglettikoruk vehetnek szükség szerint, evés előtt s után rövid idővel, naponta 4 vagy 5 evőkalinnal; ugyan annyiszor adathatik gyermekeknek koruk szerint.

Purgleitner József, gyógyszerész s készítője a Stájer-fűnedvnek Grácban.
Raktárom van Kolozsvárt Kozák Eduard „KATONÁHOZ“ címzett fűszerkereskedésében.

(446)

(1-2)
Haszonbérlet.
Gr. Kemény József ur Sarmasági jöszága a Szilágyságban jövő sz. Gyógy-naptól kezdve minden hozzá tartozó javadalmakkal, s kész vetésekkel haszonbérbe kiadó. Értekezni iránta Gerenden Vajna Elek urral.

A kereskedelmi és iparkamara befolyása mellett szerkeszti BERDE ÁRON, tanár. —

Nyomatott a rom, kath. lyc. könyvnyomóintézete betűivel.